

Hjem > GUDP > 2013 > Frej > Øget forædlingsindsats skal rykke økologien

Øget forædlingsindsats skal rykke økologien

Forædling koster mange penge, og det kan være svært at skabe sund økonomi for forædlerne, men nye initiativer er på vej for at styrke forædlingen af sorter til økologi.

Forædling af sorter egnet til økologi er grundlæggende for, at økologiske planteavlere kan opnå højere og mere stabile udbytter. Blandt fremtidens udfordringer for økologien er udfasningen af konventionel husdyrgødning, som kan føre til færre tilgængelige plantemæringsstoffer og klimaforandringer, som vil øge behovet for mere robuste sorter. Det er vigtigt, at sortsudviklingen følger med. Videncentret for Landbrug, Økologi er involveret i en række aktiviteter for at forbedre udbuddet af økologiske sorter.

Dyre nye sorter

Danske forædlere har øje for økologien, men det er vanskeligt at lave en god forretning ud af at forædle sorter målrettet til økologi. De fleste sorter til økologi kommer da også fra konventionelle forædlingsprogrammer, og afprøves efterfølgende i de økologiske sortsforsøg.

Hvis en sort forædles målrettet til økologi, er der, udover udgifter til selve forædlingen, også ekstra omkostninger ved godkendelse af sorten i forhold til en tilsvarende konventionel sort, idet der skal betales for både den almindelige sortsafprøvning og for en afprøvning under økologiske dyrkningsforhold. Dermed er det væsentligt dyrere at få godkendt en sort til økologi, samtidig med at der vil være færre licensindtægter pga. det mindre økologiske areal. Det økonomiske incitament til at forædle sorter til økologi mangler. Derfor arbejdes der med forretningsmodeller og med at identificere forhindringer for forædling til økologi - både i dansk og europæisk regi.

Europæisk lovgivning på vej

Der blev i maj sendt et lovforslag i høring, som forener 12 tidligere EU-direktiver i én forordning om produktion og markedsføring af planteformeringsmateriale. I det nye lovforslag er der lagt op til flere tiltag, som tilgodeser økologiske interesser, idet der eksempelvis er lempelser i forhold til nicheafgrøder, gamle sorter og plantemateriale med en højere genetisk forskelligartethed. Videncentret for Landbrug, Økologi har, sammen med en gruppe interessenter, i regi af NaturErhvervstyrelsen, været med til at give indspil til det nye lovforslag.

Udvidede sortsforsøg

Det er vigtigt, at de økologiske sortsforsøg afspejler væsentlige økologiske egenskaber hos sorterne. I øjeblikket afprøves forskellige målemetoder med henblik på at forbedre måling af ukrudtskonkurrencen. Samtidig er der udsået raps, som en model for ukrudt, i en del af forsøget.

I sortsforsøgene afprøves adskillige vårbygssorter, som ikke tidligere er afprøvet under økologiske forhold i Danmark, bl.a. sorter som anbefales til økologi i vores nabolande og forædlerens bud på de bedst egnede sorter.

Udvikling af økologiske sorter

De etablerede forædlere er indgået i et projektsamarbejde med en række partnere. Her arbejdes der med at udvikle nye økologiske sorter, herunder stinkbrandresistente hvedesorter og sorter af vårbyg, som har en god ukrudtskonkurrence, når de dyrkes ved lavt næringsstofniveau. Målet er, at nye økologiske sorter kan sendes til sortsafprøvning i 2016. Samtidig screenes en række mulige sorter hos økologiske landmænd, så forædlerne har mulighed for at udvælge det bedst egnede sortmateriale at arbejde videre på. Som noget nyt arbejdes der også med at opstille forædlingsmål for sundhedsfremmende indholdsstoffer i rug og havre.

Europæisk samarbejde

Økologi er et nicheområde i forædlingen, og forædlingsforskningen har været fragmenteret rundt om i Europa – der er forskellige tiltag for at samle kræfterne i fælles front. Videncentret for Landbrug, Økologi er aktive i ECO-PB, som er en europæisk organisation, der arbejder for at fremme økologisk sortsudvikling.

Derudover er der i et fælles europæisk projekt COBRA samlet forædlere, forskere og virksomheder fra 18 lande med i alt 41 partnere – heraf 10 danske. Har det interesse, kan der findes oplysninger på hjemmesiden [Cobra Div](#).

Erfa-gruppe for mikroforædlere

Med afsæt i økologi er der oprettet en erfa-gruppe for mikroforædlere. Andet møde i gruppen er netop afholdt med rundvisning hos AdvanSeed og Jensen Seeds. Gruppen er bredt sammensat af forædlere inden for grønsager og landbrugsafgrøder - økologer såvel som ikke økologer. Målet er at skabe et aktivt og udviklende netværk blandt små forædlingsvirksomheder og enmandsforædlere, som på længere sigt kan føre til udvikling af nye sorter til økologi. Næste møde afholdes i december 2013.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Dette projekt medfinansieres af "Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, (GUDP) under Fødevareministeriet.

Størsteparten af de sorter, der i dag anvendes til økologi, er forædlede i konventionelle forædlingsprogrammer. (Klik på billedet for stor udgave)
Foto: Erik Tybirk

Se forædling i marken

Den 24. juni 2013 lagde Nordic Seed og økologisk landmand Helge Kjær Sørensen marker til et arrangement, hvor der var fokus på forædling til økologi.

Økologisk forædling i Tyskland

Den 27. – 28. juni blev der i samarbejde mellem Videncentret for Landbrug, Økologi og Økologisk Landsforening afholdt en studietur om økologisk forædling med besøg hos Karl-Josef Müller. Karl-Josef Müller har forædlet til økologi i mange år, og han har fokus på konsumkorn tilpasset lave næringsstofniveauer. På turen var der desuden besøg på et økologisk landbrug, som bl.a. laver selektion i hvedesorter fra det tidligere Østtyskland.

Forædling til økologi

Arbejdet med forædling til økologi er omfattet af tre projekter:

Frej:

Forædling af robuste og ernæringsrigtige sorter til økologisk jordbrug. Projektet er støttet af Promilleafgiftsfonden for landbrug og er finansieret gennem Organic RDD, som koordineres af ICROFS.

Professionel forædling til økologi: Barrierer og markedsudvikling:

Projektet er finansieret af Fonden for økologisk landbrug og Landdistriktsprogrammet

COBRA, Coordinating Organic Plant Breeding Activities for Diversity:

Projektet er støttet af CORE Organic II.

Artiklen har været bragt i Økologisk Nyhedsbrev. Nyhedsbrevet udgives af en række rådgivningscentre i Dansk Landbrugsrådgivning i samarbejde med Landbrug & Fødevarer og udkommer 10 gange om året med aktuelt nyt om markedet, regler og alle fæggene. 20 sider smækfyldt med ny og relevant viden for den økologiske landmand. Nyhedsbrevet skrives af økologikonsulenter fra hele landet, der har støvlerne på og ved, hvad økologiske landmænd har brug for at vide. Ring til din lokale økologikonsulent eller brug [denne formular](#) for at bestille abonnement

